

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Vysoké Mýto

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Vysoké Mýto leží v Pardubickém kraji jihovýchodně od Pardubic a spolu s dalšími 14ti správními obvody (dále jen SO) tvoří tento kraj. SO ORP Vysoké Mýto lze stručně charakterizovat následovně:

- do SO spadá celkem 40 obcí (4. nejvyšší údaj kraje);
- v dotčeném území žije celkem 32.602 obyvatel (což je po SO ORP Chrudim a SO ORP Pardubice 3. nejvyšší počet v kraji), z toho 12.429 v jádrovém městě;
- SO je 4. nejhustěji zalidněný obvod (116 obyv./km²);
- SO zaujímá rozlohu necelých 282 km² (mírně pod průměrem kraje).

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Pardubickém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Vysoké Mýto	40	32602	12429	282
Pardubice	56	126223	89467	409
Chrudim	86	82941	23182	746
Česká Třebová	5	18487	15892	80
Hlinsko	22	21265	9972	247
Holice	14	17307	6489	214
Králíky	5	8910	4444	159
Lanškroun	22	23101	10124	275
Litomyšl	35	26841	10178	337
Moravská Třebová	33	26697	10491	417
Polička	20	19671	8903	273
Přelouč	42	24707	9057	257
Svitavy	28	31762	17027	352
Ústí nad Orlicí	16	26642	14472	191
Žamberk	27	29284	6057	282
Průměr za kraj	30	34429	----	301

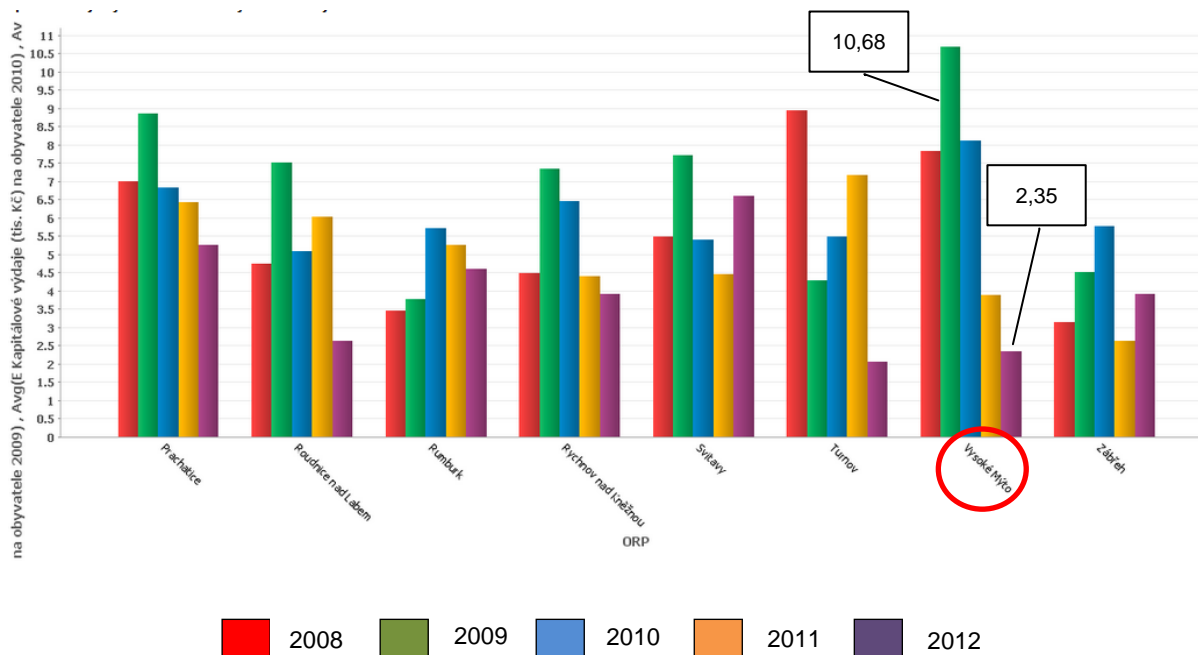
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 31.500 až 34.000 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Prachovice, Rychnov nad Kněžnou, Turnov, Zábřeh, Svítavy, Roudnice nad Labem, Rumburk);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 11.600 až 13.000 (celkem 9 srovnatelných SO ORP: Jaroměř, Vrchlabí, Nový Bor, Jeseník, Uničov, Tachov, Vlašim, Velké Meziříčí, Holešov).

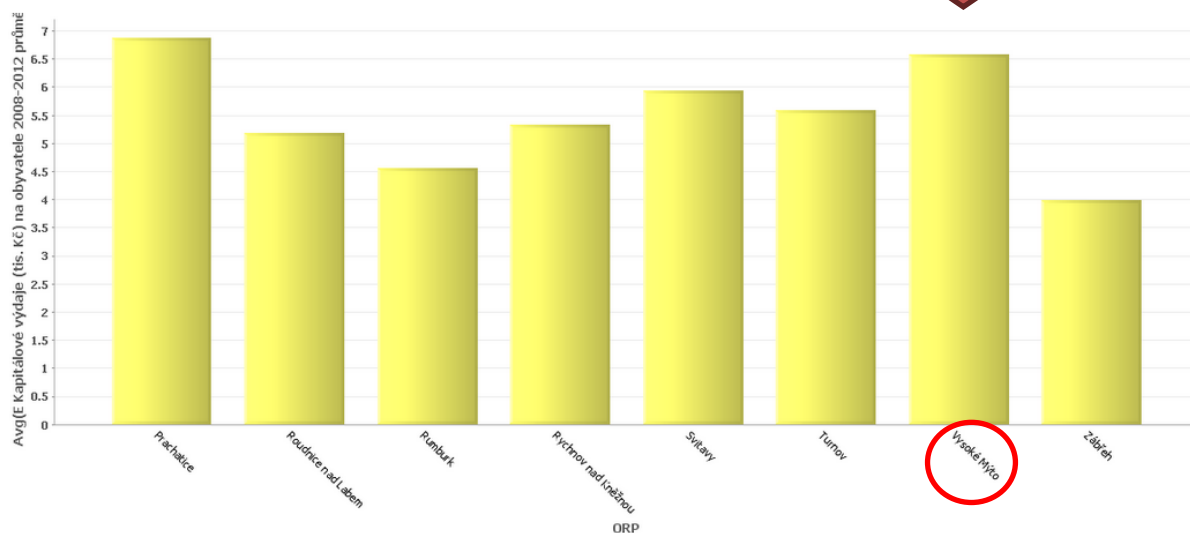
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Vysoké Mýto blíže podívat na **úroveň kapitálových výdajů na obyvatele**, jejichž výše odráží investiční akce obvodů. SO ORP Vysoké Mýto vykazoval v prvních třech letech sledovaného období nejvyšší hodnoty (2009-2010 dokonce zcela nejvyšší), naopak v letech 2011-2012 u něj došlo k prudkému poklesu a obvod se zařadil na předposlední místo skupiny. Přesto je jeho průměrná výše kapitálových výdajů druhá nejvyšší ve skupině správních obvodů srovnávaných dle počtu obyvatel v SO. Viz obrázky 1 a 2.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 31,5 – 34 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 31,5 – 34 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

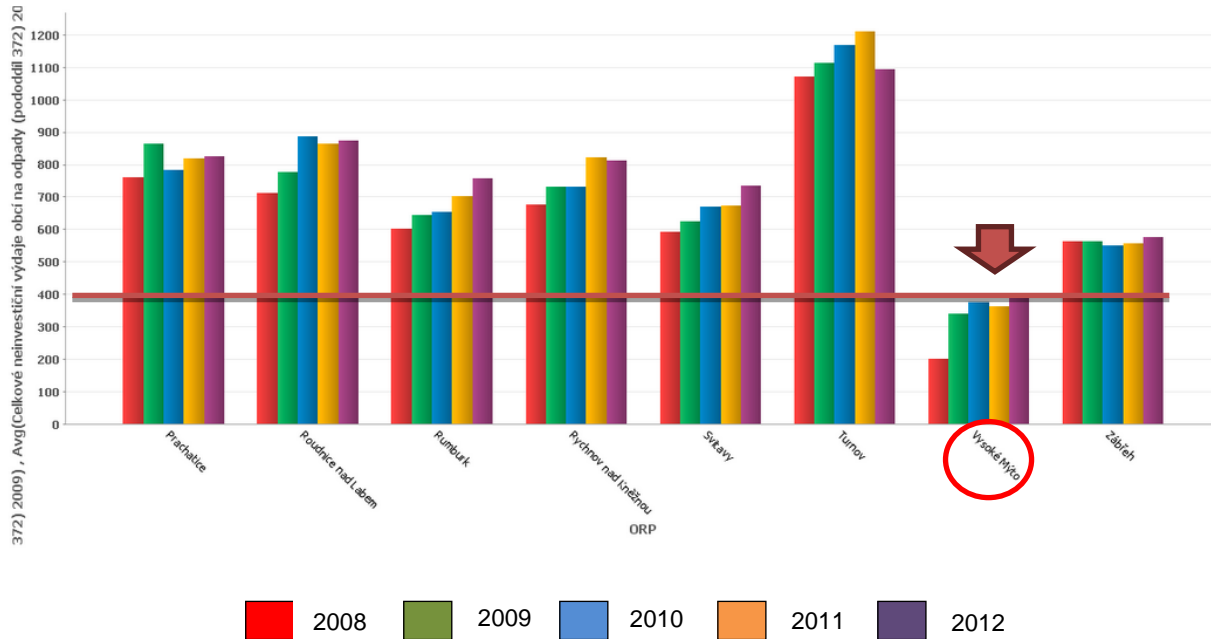

3. Odpadové hospodářství

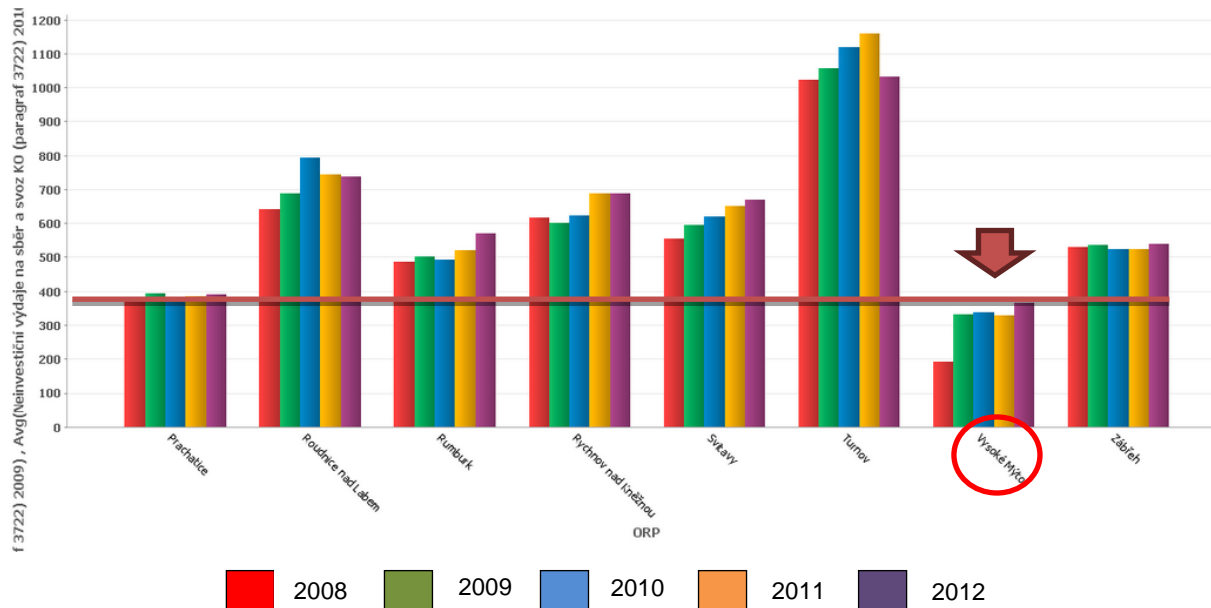
V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. V obou *Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

případech jsou hodnoty dosažené obvodem ve sledované skupině vybraných SO ORP každoročně nejnižší. To dokládá i průměrná úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady, která dosahuje výše ca 333 Kč/obyv./rok, a průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO ve výši ca 311 Kč/obyv./rok. Viz obrázky 3 a 4.

Obrázek 3: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 31,5 – 34 tis.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 4: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium počet obyvatel v SO ORP 31,5 – 34 tis.) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

Obdobná situace nastává i při aplikaci kritéria počtu obcí 39 – 41. I v této skupině SO vykazuje SO ORP Vysoké Mýto nejnižší hodnoty obou parametrů.

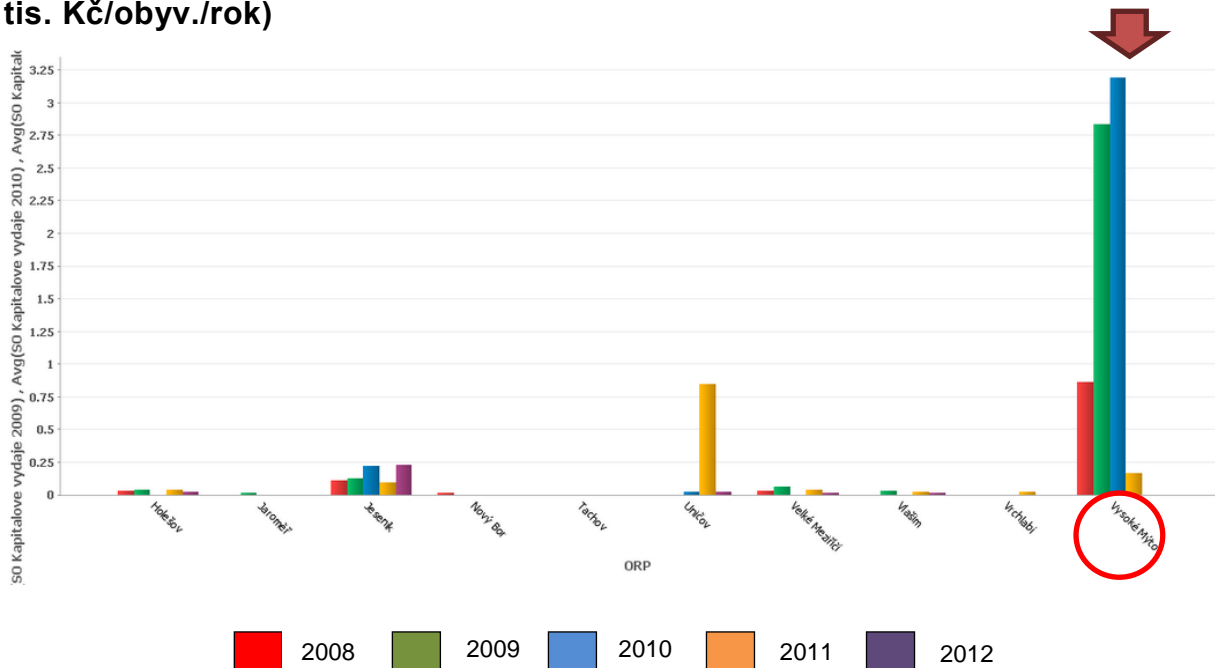
4. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Vysoké Mýto dosahuje ve sledovaném období u vybraného vzorku SO ORP jedněch z nejvyšších hodnot obou parametrů. U běžných výdajů se SO ORP Vysoké Mýto řadil v letech 2008-2009 na 3. místo, v letech 2010-2011 dosáhl prvenství a v následujícím roce poklesl na 2. místo. U kapitálových výdajů vykázal obvod v letech 2008-2010 nejvyšší investiční aktivitu mezi srovnávanými obvody (v letech 2009 a 2010 s výrazným odstupem od ostatních SO). Průměrná výše běžných výdajů obvodu činí 0,38 tis. Kč/obyv./rok, průměrná výše kapitálových výdajů pak dosahuje hodnoty 1,41 tis. Kč/obyv./rok.

Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 11,6 – 13 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 6: Kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 11,6 – 13 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP VYSOKÉ MÝTO	
základní charakteristika	v Pardubickém kraji správní obvod ORP Vysoké Mýto: • počtem obyvatel je 3. největší obvod • spadá do něj 4. nejvyšší počet obcí • má 4. nejvyšší hustotu zalidnění
ekonomická výkonnost	• na počátku období vykazoval SO nejvyšší hodnoty kapitálových výdajů na obyvatele, následně jeho hodnoty poklesly na předposlední místo ve skupině SO
odpadové hospodářství	• nejnižší úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO
sociální služby	• vysoké hodnoty běžných i kapitálových výdajů na sociální služby na obyvatele

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad